

Miljöprogrammet 2022-2025 – prioriteringar, inriktning och ambitionsnivå

Detta dokument är ett underlag till natur- och miljörådets föreningar för att föreningarna i ett tidigt skede i processen att ta fram ett miljöprogram för 2022-2025 ska få lämna synpunkter om miljöprogrammets prioriteringar, inriktning och ambitionsnivå.

Gör så här:

1. Läs igenom remisshandlingen och eventuellt bakgrundsmaterial såsom nuvarande miljöprogram.
2. Under varje miljömål finns nyckelord framtagna. Ringa in de nyckelorden som är viktiga för er förening. Ni kan också skriva dit nyckelord som ni tycker saknas.
3. Under varje miljömål finns texter om interna och externa mål framtagna. Här har ni möjlighet att i fritext formulera ambitionsnivå eller övriga synpunkter.
4. Skicka in era remissvar senast 31 mars till lina.larsson@vaggeryd.se

Bakgrundinformation:

Mål i nuvarande miljöprogram 2018-2021

Här hittar ni nuvarande mål i miljöprogrammet 2018-2021 <https://vaggeryd.miljobarometern.se/>

Nyckelord

Ett antal nyckelord för varje område plockats fram för att tydliggöra vad området handlar om. Dessa nyckelord ska ni prioritera bland.

Interna och externa mål

Här finns korta texter om vad som skulle kunna ingå i ett internt eller externt mål. I texten framgår lite kring nuläge och vad nationella mål pekar på. Här får ni, om ni vill ange ambitionsnivå eller komma med andra synpunkter.

Kopplingar till andra styrdokument

Här hittar ni mål och strategier i andra viktiga styrdokument som berör miljöarbetet. Det kan användas som underlag i ert remissvar.

Jönköpings läns Klimat- och energistrategin

(<https://www.lansstyrelsen.se/jonkoping/tjanster/publikationer/2019/201918-klimat--och-energistrategi-for-jonkopings-lan.html>)

Grönstrukturplanen (<https://www.vaggeryd.se/bygga-bo-och-miljo/samhallsutveckling-och-planering/gronstrukturplan.html>)

Hej!

Här kommer då Naturskyddsföreningen i Vaggeryd med lite tyckande och förslag på prioriteringar bland nyckelorden.

Våra förslag är fetstilsmarkerade så att ni enkelt ska kunna hitta dem.

Vaggeryds kommun skall alltid vara ett bra föredöme vad gäller miljöarbete och klimatsatsningar.

Att vara en expansiv och växande kommun ställer stora krav både på de som leder och förvaltar kommunen men även på de som väljer att bosätta sig där.

För Naturskyddsföreningen Bo Slunge

1. Miljömålet Begränsad klimatpåverkan

Nyckelord inom området Begränsad klimatpåverkan är:

(Prioritering bland nyckelorden behöver göras)

FÖRNYELSEBAR ENERGI – FÖR UPPVÄRMNING, FÖR PRODUKTION, ELANVÄNDNING

FOSSILBRÄNSLEFRIA

MINSKADE KOLDIOXIDUTSLÄPP

FOSSILFRIA BILAR

MILJÖBILAR

FÖRNYELSEBARA BRÄNSLEN – LADDINFRASTRUKTUR, BIOGAS, VÄTGAS, HVO ETC

Interna mål

(Ambitionsnivå och inriktning behöver tas fram. Frivilligt för föreningarna)

De interna målen bör belysa hur vi som kommunkoncern kan bidra till ökad användning och produktion av förnyelsebar energi och minska koldioxidutsläppen. Det kan t ex vara att vi ska använda förnyelsebar energi för uppvärmning och förnyelsebar el i våra verksamheter, producera förnyelsebar energi (vattenkraft, solceller) och minska våra koldioxidutsläpp från våra verksamheter (transporter och fastigheter).

Vår fordonsflotta innehåller fler fossila fordon än för 4 år sedan men utvecklingen går långsamt och vi är inte nära att nå våra interna miljömål.

Inom målområdet begränsad klimatpåverkan kvarstår stora utmaningar både lokalt, nationellt och internationellt. Utsläppen av växthusgaser är ett av våra största klimathot och bör vara ett fokusområde i kommande miljöprogram.

Genom att tillskapa och arbeta med en kommunal koldioxidbudget kan man sätta mätbara mål och följa en process.

Externa mål

(Ambitionsnivå och inriktning behöver tas fram. Frivilligt för föreningarna)

De externa målen bör belysa hur vi som kommun kan stötta våra företagare, invånare och andra aktörer att begränsa sin klimatpåverkan.

Det kan till exempel vara att vi skapar förutsättningar för andra aktörer att skapa förnyelsebar energi (vindkraft) eller skapar förutsättningar för våra företagare och invånare ska kunna tanka olika fossilfria bränslen (laddinfrastruktur till elbilar, vätgas, biogas, HVO etc) i kommunen.

Varför inte kommunala bidrag till de som vill satsa på solenergi som komplement till de statliga bidragen

2. Miljömålet God bebyggd miljö

Nyckelord inom området God bebyggd miljö är:

(Prioritering bland nyckelorden behöver göras)

MINSKA ENERGIANVÄNDNINGEN (BYGGNADER, FORDON)

ENERGIEFFEKTIVITET (BYGGNADER, FORDON)

FÖRNYELSEBAR ENERGI (FJÄRRVÄRME, NÄRVÄRME, SOLCELLER, VINDKRAFT ETC)

HÅLLBARA TJÄNSTERESOR (KOLLEKTIVTRAFIK, CYKEL, GÅNG)

HÅLLBAR ARBETSPENDLING

CYKEL OCH KOLLEKTIVTRAFIK (INVÅNARPERSPEKTIVET)

KLIMATANPASSNING I SAMHÄLLET (VARMARE, TORRARE BLÖTARE)

SKYFALLSTPLIGA TÄTORTER

Interna mål

(Ambitionsnivå behöver tas fram. Frivilligt för föreningarna)

De interna målen bör belysa hur vi som kommunkoncern kan bidra till att minska energianvändningen och bli mer energieffektiva i våra egna fastigheter. Kommunkoncernen kan också fokusera på att använda och producera förnyelsebar energi (t ex fjärrvärme, vattenkraft och solenergi). Målområdet handlar även om hur vi som kommunkoncern kan göra hållbara resor i tjänsten samt påverka våra anställda till en hållbar arbetspendling.

Inom energiproduktionen och energieffektiviteten kvarstår mycket arbete att göra internt i kommunkoncernen och bör vara ett fokusområde i kommande miljöprogram. Under 2020 har vi p g a pandemin tvingats till att ha fler distansmöten vilket gjort att antalet tjänsteresor och arbetspendlingen har minskat. Under kommande 4 år behöver vi hitta en ny nivå för hållbart resande.

Externa mål

(Ambitionsnivå behöver tas fram. Frivilligt för föreningarna)

De externa målen bör fokusera på hur vi som kommun kan påverka våra invånare, företagare och andra aktörer att välja att göra hållbara resor samt skapa förutsättningar till att fler minskar energianvändningen och väljer förnyelsebar energi.

Det kan t ex vara att våra energi- och klimatrådgivare arbetar aktivt med energifrågan mot våra medborgare eller att vi styr valet av energikälla vid exploateringar. Genom att ha attraktiva och sammanhängande cykel- och gångvägar med bra belysning och möjlighet till säker låsning vid olika målpunkter (skola, föreningslokaler och arbetsplatser) så skapar vi förutsättningar för fler att cykla.

Att arbeta med säkra och tillgängliga cykelvägar och att få fler att cykla bör vara ett fokusområde i kommande miljöprogram.

3. Miljömålet Bara naturlig försurning

Nyckelord inom området Bara naturlig försurning är:

(Prioritering bland nyckelorden behöver göras)

VATTENKEMISK OCH BIOLOGISK VATTENSTATUS

MINSKAT ANTAL FÖRSURADE SJÖAR

Interna mål

(Ambitionsnivå behöver tas fram. Frivilligt för föreningarna)

Kommunen genomför årligen kalkning av försurade sjöar och vattendrag. Kostnaden för kalkningen finansieras till 85 % av statsbidrag. Målet är att antal försurningspåverkade sjöar och vattendrag ska minska vilket det också har gjort stadigt sedan kalkningen började.

Externa mål

(Ambitionsnivå behöver tas fram. Frivilligt för föreningarna)

Inga externa mål inom detta område.

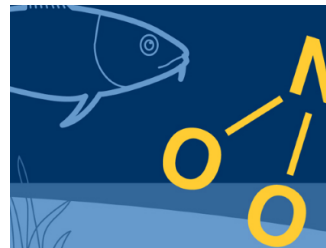
4. Miljömålet Ingen övergödning

Nyckelord inom området Ingen övergödning är:

(Prioritering bland nyckelorden behöver göras)

MINSKA UTSLÄPP AV ÖVERGÖDANDE ÄMNER

MILJÖ- OCH BYGGFÖRVALTNINGENS TILLSYNSARBETE

Interna mål/Externa mål

(Ambitionsnivå behöver tas fram. Frivilligt för föreningarna)

De interna målen bör handla om att vi som kommunkoncern minimerar utsläppen av övergödande ämnen från våra egna verksamheter (reningsverken). De senaste årens mätningar visar att vi ligger långt under de nivåer som finns i reningsverkets miljötillstånd. Som kommunkoncern bedriver vi också tillsynsverksamhet på verksamheter eller fastighetsägare som bidrar till övergödningen. Tillsyn av enskilda avlopp har de senaste åren varit i fas med målet.

5. Miljömålet Levande sjöar och vattendrag

Nyckelord inom området Levande sjöar och vattendrag är:

(Prioritering bland nyckelorden behöver göras)

GOD STATUS I VATTENDRAGEN

BIOLOGISK MÅNGFALD OCH BLÅ INFRASTRUKTUR

Interna mål/ Externa mål

(Ambitionsnivå behöver tas fram. Frivilligt för föreningarna)

De interna målen bör handla om att vi som kommunkoncern ska bidra till att förbättra statusen i kommunens sjöar och vattendrag. Den ekologiska statusen i våra vattendrag varierar från god, måttlig och otillfredsställande. Gällande den kemiska statusen varierar i våra sjöar och vattendrag har några sjöar tilldelats god status och resterande är ej bedömda p g a att data saknas.

Kommunkoncernen kan bidra till en ökad biologisk mångfald och blå infrastruktur i våra sjöar och vattendrag. Det kan till exempel göras genom olika naturvårdsprojekt som ”Vattennära mötesplatser Lagan” eller ”Bekämpning av sjögull” som pågår just nu.

Att arbeta med vattendragens ekologiska och kemiska status bör vara ett mål som prioriteras i kommande miljöprogram.

Arbetet med att bevara och stärka den biologiska mångfalden i och omkring våra sjöar och vattendrag är av avgörande betydelse för hållbara ekosystem.

6. Miljömålet Grundvatten av god kvalitet

Nyckelord inom området Grundvatten av god kvalitet är:

(Prioritering bland nyckelorden behöver göras)

GOD STATUS I GRUNDVATTENFÖREKOMSTER

LÅNGSIKTIG OCH SÄKER DRICKSVATTENFÖRSÖRJNING

Interna mål/Externa mål

(Ambitionsnivå behöver tas fram. Frivilligt för föreningarna)

De interna målen bör handla om att kommunkoncernen ska säkerställa att det är god status i våra grundvattenförekomster och att vi ska ha en långsiktig och säker dricksvattenförsörjning. Alla grundvattenförekomster i kommunen har god status i dagsläget och det är viktigt för den hållbara samhällsplaneringen att vi har en långsiktig och säker dricksvattenförsörjning, särskilt då vi är inne i en tillväxtfas med många etableringar.

7. Miljömålet Frisk luft

Nyckelord inom området Begränsad klimatpåverkan är:

(Prioritering bland nyckelorden behöver göras)

GOD LUFTKVALITÉ

Interna/Externa mål

(Ambitionsnivå behöver tas fram. Frivilligt för föreningarna)

Målen inom området bör handla om att kommunkoncernen ska bidra till att vi har en bra luftkvalitet i kommunen så att människors hälsa och miljön inte skadas. Kommunen gör bland annat systematiska och återkommande kontroller av miljökvalitetsnormerna och miljökvalitetsmålen för luft. De senaste årens mätningar visar att vi ligger under gränsvärdena för miljökvalitetsnormerna för luft.

Att tänka sig för i planarbete och tillståndsgivning så man inte blandar industriverksamhet med boende.

8. Miljömålet Giftfri miljö

Nyckelord inom området Giftfri miljö är:

(Prioritering bland nyckelorden behöver göras)

EKOLOGISK OCH NÄRPRODUCERAD MAT I SÄSONG

ERSÄTTA FARLIGA KEMIKALIER MED MILJÖVÄNLIGA ALTERNATIV

KEMIKALIEKRAV VID UPPHANDLING

Interna mål

(Ambitionsnivå behöver tas fram. Frivilligt för föreningarna)

Nuvarande mål är formulerade som en strävan att öka andelen ekologisk och närproducerad mat. Andelen ekologisk mat har under de senaste åren legat på 27 % för kommunens båda kostenheter.

Kommunkoncernen har påbörjat en kartläggning och riskbedömning av kemikalier i våra verksamheter men att ersätta produkter med mer miljövänliga alternativ har inte påbörjats i större utsträckning. Ett bra arbete pågår också kring inventering och riskbedömning av kemikalier men där vi behöver fortsätta att fokusera på att byta ut farliga kemikalier under kommande 4-årsperiod.

Vid upphandlingar ställs olika miljö- och hållbarhetskrav.

Att satsa på närodlad och närproducerad ökar möjligheterna för lokala producenter att utöka sina verksamheter, så att utbudet ökar.

Ersättning av farliga kemikalier och öka miljövänliga alternativ i kommunal verksamhet är vägledande för kommuninvånarna när det gäller att välja produkter.

Externa mål

(Ambitionsnivå behöver tas fram. Frivilligt för föreningarna)

Kommunen kan bidra med kunskap om kemikalier och kemikaliers påverkan på människors hälsa och miljön. Kommunen bedriver även tillsyn där kemikalier är ett tillsynsområde.

9. Miljömålet Skyddande ozonskikt

Nyckelord inom området Skyddande ozonskikt är:

(Prioritering bland nyckelorden behöver göras)

KUNSKAP OM OZONSKIKTET

Interna mål/ Externa mål

(Ambitionsnivå behöver tas fram. Frivilligt för föreningarna)

Nationella data visar att uttunningen av ozonskiktet har avstannat. Utsläpp av lustgaser, fortsatt användning av ozonedbrytande ämnen samt utsläpp från uttjänta produkter är kvarstående problem som kräver internationellt samarbete för att lösas. Nationellt är det fortsatt viktigt att sortera ut material med ozonedbrytande ämnen från rivningsavfall.

10. Miljömålet Säker strålmiljö

Nyckelord inom området Säker strålmiljö är:

(Prioritering bland nyckelorden behöver göras)

SOLEXPONERING OCH SKUGGA

SKADLIG STRÅLNING

GRÖNSKA SOM SKUGGA (KLIMATANPASSNING MOT VÄRMEBÖLJA I SAMHÄLLET)

Interna mål/ Externa mål

(Ambitionsnivå behöver tas fram. Frivilligt för föreningarna)

Ur ett nationellt perspektiv är strålsäkerheten godtagbar på flera områden. Antalet fall av hudcancer har dock ökat och minskad exponering av UV-strålning är avgörande för att minska antalet cancerfall.

Mål för kommunkoncernen bör handla om att säkerställa att det finns skugga i offentliga miljöer samt på skolgårdar för att skydda våra invånare mot skadlig solexponering. Det kan till exempel göras genom planering av byggnaders placering samt plantering av träd. Kommunen bedriver inte längre någon solarieverksamhet.

11. Grön handlingsplan

Nyckelord inom området Grön handlingsplan är:

(Prioritering bland nyckelorden behöver göras)

GRÖN INFRASTRUKTUR OCH EKOSYSTEMTJÄNSTER

TÄTORTSNÄRA FRILUFTSLIV

SKYDDSVÄRDA TRÄD

GENOMFÖRANDE AV FYSISKA ÅTGÄRDER I GRÖNSTRUKTURPLANEN

KLIMATANPASSNING SOM VERKTYG I STADSPLANERINGEN (GRÖNSKA GER SVALKÅ)

Interna mål

(Ambitionsnivå behöver tas fram. Frivilligt för föreningarna)

Mål för kommunkoncernen bör handla om att arbeta med att stärka den gröna infrastrukturen och ekosystemtjänsterna i kommunen. En grönstrukturplan med strategier och förslag på åtgärder finns framtagen men de föreslagna fysiska åtgärderna i grönstrukturplanen behöver genomföras. Kommunen kan sätta mål och utföra åtgärder på kommunal mark.

Inom detta område bör även mål sättas kring att kommunen ska värna om och utveckla våra tätortsnära marker som är värdefulla ur natur- eller friluftssynpunkt. Befolkningsökningen är stor i kommunen och väntas bli större fram till 2030. Värdefulla natur- och friluftsområden är en av anledningarna till att Vaggeryds kommun är en uppskattad kommun.

Exempel på projekt som pågår eller planeras är att tillgängliggöra en vandringsled runt Hjortsjön, skydda områdena ur ett friluftslivsperspektiv vid Friluftsgården i Vaggeryd, Bäckalyckan och Grönelund samt projektet Vattennära mötesplatser längs Lagan.

Arbetet med detta målområde är viktigt för en hållbar samhällsutveckling och bör vara ett fokusområde i det kommande miljöprogrammet.

Att verkligen satsa på att genomföra den ambitiösa grönstrukturplanen så långt det bara går.

Externa mål

(Ambitionsnivå behöver tas fram. Frivilligt för föreningarna)

Kommunen kan sprida grönstrukturplanen som kunskapsunderlag och initiera och uppmuntra samarbeten med externa aktörer för att förverkliga grönstrukturplanen ambitioner. Genom att skapa och bevara attraktiva gröna miljöer ger vi våra invånare försättningar till att bedriva friluftsliv och bidrar till en bättre folkhälsa.

12. Miljömålet Myllrande våtmarker

Nyckelord inom området Myllrande våtmarker är:

(Prioritering bland nyckelorden behöver göras)

VÅTMARKERNAS EKOLOGISKA OCH VATTENHUSHÅLLANDE FUNKTION

TORVTÄKTER

VÅTMARKER SOM ÖVERSVÄMNINGSSKYDD

Interna mål/Externa mål

(Ambitionsnivå behöver tas fram. Frivilligt för föreningarna)

De interna och externa målen kring att bibehålla ekologisk och vattenhushållande funktion i våtmarkerna bör kvarstå. Kopplingar och förtydligande kan göras till vad som framkommit i grönstrukturplanen samt att lyfta in våtmarkernas värde ur ett klimatanpassningsperspektiv. Kommunen kan arbeta med de våtmarker som finns på kommunal mark men också vara samarbetspartner i olika naturvårdsprojekt. Ett exempel är ett planerat restaureringsprojekt vid Sörhultamossen strax öster om Bondstorp.

13. Miljömålet Levande skogar

Nyckelord inom området Levande skogar är:

(Prioritering bland nyckelorden behöver göras)

BIOLOGISK MÅNGFALD

RÖRLIGT FRILUFTSLIV OCH HYGGESFRITT SKOGSBRUK

ÖKA ANDELEN LÖVSKOG

Interna mål

(Ambitionsnivå behöver tas fram. Frivilligt för föreningarna)

De interna målen kring kommunens skogar bör fokusera på att den biologiska mångfalden bevaras samtidigt som en skogsproduktion ska sker. Våra tätortsnära skogar är värdefulla områden för friluftslivet för många invånare och dessa bör värnas. Ökad andel lövskog i de tätortsnära områdena ökar attraktiviteten för möjligheten till friluftsliv.

Biologisk mångfald och ökad andel lövskog går hand i hand.

Externa mål

(Ambitionsnivå behöver tas fram. Frivilligt för föreningarna)

De externa målen bör fokusera på invånarnas perspektiv och tillgång till skogar där friluftsliv kan bedrivas.

14. Miljömålet Ett rikt odlingslandskap

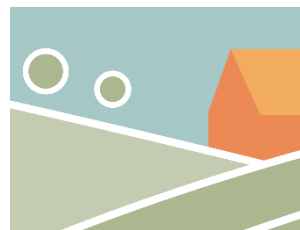
Nyckelord inom området Ett rikt odlingslandskap är:

(Prioritering bland nyckelorden behöver göras)

NATURVÄRDEN PÅ ODLING- OCH BETESMARK

BETESDJUR

POLLINATÖRER

Interna mål

(Ambitionsnivå behöver tas fram. Frivilligt för föreningarna)

De interna målen bör fokusera på de åker- och betesmarker som finns på kommunal mark. Där är det viktigt att de markerna sköts på ett sådant sätt som gynnar de natur- och kulturvärden som finns och att vi kan bidra till fortsatta öppna landskap. Målen bör även beakta det som framkommit i grönstrukturplanen.

Externa mål

(Ambitionsnivå behöver tas fram. Frivilligt för föreningarna)

De externa målen bör fokusera på att vi som kommun på olika sätt bidrar till att landskapet hålls öppet genom samverkan och dialog med de gröna näringarna som finns inom kommunen.

15. Miljömålet Ett rikt växt- och djurliv

Nyckelord inom området Ett rikt växt- och djurliv är:

(Prioritering bland nyckelorden behöver göras)

LIVSKRAFTIGA BESTÅND OCH NATURMILJÖER

TILLGÅNG TILL NATUR- OCH KULTURMILJÖER

ALLEMANSRÄTTEN

BIOLOGISK MÅNGFALD

INVASIVA ARTER

Interna mål

(Ambitionsnivå behöver tas fram. Frivilligt för föreningarna)

Målet om att säkra livskraftiga bestånd och naturmiljöer har vi inte arbetat med på ett strukturerat sätt. Grönstrukturplanen har tagits fram som ett kunskapsunderlag men det kvarstår att utföra en del av de åtgärder som föreslås för att komma vidare i arbetet. Invasiva arter är något som inte berörs i tidigare miljöprogram och är något som behöver föras in. Inom målområdet ett rikt växt- och djurliv har vi tidigare inte gjort många insatser och förslaget är att detta kan bli ett målområde att fokusera på i kommande miljöprogram.

Restriktivitet vid beviljande av strandskyddsdispenser är av avgörande betydelse framförallt för den biologiska mångfalden och allemansrätten.

Externa mål

(Ambitionsnivå behöver tas fram. Frivilligt för föreningarna)

Kommunen kan arbeta utåtriktat mot till exempel markägare eller föreningar/organisationer som arbetar med mark- och miljöfrågor. Det kan handla om kunskapsspridning eller samarbetsprojekt som gynnar den biologiska mångfalden, bekämpning av invasiva arter och information om allemansrätten. Kommunen kan också arbeta med frågan om tillgång till natur- och kulturmiljöer för våra invånare och besökare.

Att när tillfälle ges kunna stötta och hjälpa för att kunna bevara känsliga naturområden.

16. Verksamhetsutveckling

Nyckelord inom området Verksamhetsutveckling är:

(Prioritering bland nyckelorden behöver göras)

FÖREBYGGA AVFALL

MINSKA ENGÅNGSPRODUKTER

Interna mål

(Ambitionsnivå behöver tas fram. Frivilligt för föreningarna)

Målen om att förebygga avfall och minska engångsprodukterna har varit svåra att mäta, då det är svårt att hitta bra siffror på detta. Ingen av förvaltningarna har kommit igång på ett strukturerat sätt med arbetet, men de flesta har gjort mindre insatser och till exempel bytt ut engångsmuggar. Att ha mål om att förebygga avfall är viktigt men kanske inte ska vara ett fokusområde kommande miljöprogram.

Externa mål

(Ambitionsnivå behöver tas fram. Frivilligt för föreningarna)

-

17. Kommunikation och beteendeförändring

Nyckelord inom området Kommunikation och beteendeförändring är:

(Prioritering bland nyckelorden behöver göras)

ÖKAD KUNSKAP (KOMMUNIKATION OCH INFORMATION)

HÅLLBAR KONSUMTION OCH LIVSSTIL

MINSKA MATSVINNET

Interna mål

(Ambitionsnivå behöver tas fram. Frivilligt för föreningarna)

Arbetet med att minska matsvinnet i våra verksamheter behöver fortsätta då mycket handlar om beteendeförändring hos både personal, barn, brukare och allmänheten. Delar av verksamheten ser ut att nå målet om att minska matsvinnet med 20 % till år 2021. Kommunkoncernen arbetar aktivt med att kommunicera och informera om miljö- och hållbarhetsfrågor både internt och till allmänheten. Inom dessa målområdet går arbetet bra men de behöver fortsatt vara med i kommande miljöprogram.

Externa mål

(Ambitionsnivå behöver tas fram. Frivilligt för föreningarna)

Arbetet med att minska matsvinnet kan göras mer utåtriktat. Kommunen kan fortsätta att hitta sätt att informera och kommunicera både kommunens egna miljöarbete men också inspirera invånare och företag att göra fler hållbara och miljövänliga val.

Informationskampanjer med positiva budskap bör kunna genomföras regelbundet, gärna i samverkan med föreningar och organisationer.

